Poštnina plačana v gotovini. Posamezna številka 1.25 Din.

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in vsako soboto.
Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana, Delavska zbornica — Celje, Delavska zbornica — Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom. — Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se vobče ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socijalne namene delavstva ter nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega značaja stane beseda Din 1.—. V oglasnem delu stane petitna enostolpna vrsta Din 1.50. — Pri večjem številu objav popust. — Naročnina za Jugoslavijo znaša mesečno Din 10.—, za inozemstvo mesečno Din 15.—. Čekovni račun št. 14.335.

Štev. 39 Sobota, 18. maja 1935 Leto X

Najvarneje za varnost miru

Kdor opazuje mednarodne dogodke zadnjih dveh let, dobi res vtisk, da se mednarodna diplomacija silno trudi, kako bi dosegla varnost miru. Neprestano potujejo diplomati v Rim, v Moskvo, v Varšavo, celo v Berlin, v Ankaro, v Beograd, Pariz, Bukarešto itd. Pa kaj bi naštevali vsa ta potovanja, ker listi s tako kričavo reklamo pišejo o njih.

Rezultat vseh potovanj bodo — vojne zveze, kakršne smo imeli že pred vojno,

ki so se pa po kratki dobi krhale kakor preperelo jeklo.

Razumemo, da so mednarodni dogovori v varstvo miru danes potrebni, ker v neki meri jamčijo varnost miru.

Nikdar pa ne more biti do ušes oboroženi mir trajno jamstvo za varnost,

ker se vsak dan pojavljajo novi interesi, novi imperializmi, nove zveze, ki se pa nočejo sporazumeti demokratično, marveč uveljaviti svoje zahteve s pomočjo svojega orožja in svojih zaveznikov. Oboroženo jamstvo za varnost miru je danes potrebno, ker divja med vsemi važnejšimi državami tekma v oboroževanju in vzgoji militarističnega duha.

Za varnost miru je treba povsem nekaj drugega.

Za varnost miru je potrebna domača in mednarodna demokracija,

je potrebna moralna vzgoja, kakor pravi čehoslovaški zunanji minister dr. Beneš.

Kaj pa je moralna vzgoja narodov v varstvo miru?

Nisem filozof, zato povdarjam tu le glavni moment, ki se mi zdi najbolj važen. Dolžnost človeštva, oziroma človeške družbe je, da ob svoji današnji civilizaciji išče najprimernejših potov,

kako bi si olajšalo sožitje družbe in človeka s človekom.

Ta dolžnost se da izvršiti le v demokraciji, kjer se človek sporazumeva s človekom in narod z narodom. To občestvo bi bilo po mojem mnenju moralno, dočim je vsako diktatorično in hierarhično nemoralno. Najvišja morala je, da človek spoznava v sočloveku tudi človeka. Toda ta morala sicer prihaja, ali družba bi jo morala sama gojiti; vsaka država bi ji morala posvetiti največ svojih moči.

Zakaj neki to?

Povsem enostavno je:

če se človek nauči spoštovati sočloveka in narod druge narode, kako more priti med njimi do sporov, ker se lahko sporazumejo med seboj.

In kaj se dogaja danes?

Prav po vseh državah se govori o hudobnih namerah te države ali one, tega naroda ali onega. Po vseh državah se oborožujejo in organizirajo mladino militaristično ter ji pripovedujejo, kako mora biti pogumna in korajžna, če nas ta li oni »lumparski« narod napade. Pravijo mu, da mora le sam sebe poznati, vse druge pa prezirati itd. Ne govore mladini dobesedno tega, toda sad militaristične vzgoje, vežbe z orožjem ne more biti drugačen, ki tudi prav nič ne jamči za varnost miru, ker ne goji najvišje morale demokracije in človeškega občestva.

V prvi vrsti morajo države same gojiti moralno vzgojo, ki bo videla v sočloveku in sonarodu sebi enakovrednega človeka in narod.

Princip najvišje morale je demokracija

in le ta more jamčiti za varnost miru. V današnjih heretskih političnih razmerah je povratek na pravo pot težaven korak. Ne da se kreniti trenutno na novo pot z velikim uspehom, toda pričeti je treba. Potom vzgoje ene generacije se domala doseže vse. Vzgoja v tem duhu je potrebna. In čim je človeštvo vzgojeno v tem duhu, ni treba tekme v oboroževanju in varnost miru je tu.

Z današnjo vzgojo pa gonimo svet v krvavo klanje, ki bo katastrofalno.

Stalin in Laval soglašata s paktom

Rusko-francoski pakt sklenjen

Dne 15. t. m. so bila v Moskvi končana posvetovanja o paktu med Rusijo in Francijo. Glavna vsebina pakta je pravzaprav vojna zveza, ki hoče zagotoviti varnost miru s tem, da si druga drugi pomagata, če bi ju kdo v Evropi napadel z oboroženo silo. Iste določbe bodo veljale tudi za vse druge evropske dežele (mala antanta, balkanska zveza, Poljska, Nemčija in baltske države, če pristopijo paktu.

Rusko-francoski pakt je v kritičnem političnem položaju prav velikega pomena.

Kaj bo z Bolgarijo?

Balkanska zveza

Balkanska zveza je imela v Bukarešti konferenco. V vseh vprašanjih so države soglasne, ki so jih obravnavale. Pritrdile so francosko-ruskemu paktu kot najboljši garanciji za mir na vzhodu. Balkanska zveza soglaša tudi s podunavskim paktom v smislu dogovora med Lavalom in Mussolinijem z dne 7. januarja 1935. Na konferenci so se razgovarjali tudi o medsebojni trgovinski svobodi, kakor tudi o trgovini z drugimi državami. V ta namen naj se ustanove skupni gospodarski zavodi, skupni vzorčni sejmi. Ustanoviti nameravajo tudi skupno balkansko banko. Izrekli so se za tesno sodelovanje z malo antanto.

Neprijetno je vplivala vest, da se Avstrija, Ogrska in Bolgarska tajno oborožujejo. Balkanske dežele so proti oborožitvi navedenih dežel kakor tudi proti restavraciji Habsburžanov.

Neprijeten utisk je napravilo na konferenci, da se Bolgarija še vedno ni iskreno odločila za balkansko zvezo in je nikakor še ni mogoče smatrati za iskreno prijateljico balkanske zveze in balkanskih držav.

Ker je delavstvo nastopilo složno

Občinske volitve v Franciji malo na levo

Francosko notranje ministrstvo objavlja pregled občinskih volitev v 885 občinah, ki štejejo nad 500 prebivalcev.

V navedenih velikih občinah so dobili večino:

socialisti	168
komunisti in disidenti	90
neosocialisti	15
republikanski socialisti	32
radikalni socialisti (Herriot)	221
neodvisni radikali	47
levi republikanci	145
ljudski demokrati (krščc. soc.)	28
desnica, republ. dem. unija	99
konservativci	9
neodvisni socialisti	3

17 občin je volilo nepolitično.

V Parizu, ki ni naveden v gorenjem pregledu, so socialisti, ki so se med seboj podpirali, zlasti na periferiji znatno pomnožili glasove.

Pariz ima 90 občinskih svetovalcev (prej 80) ter je trdnjava desničarjev. Izvoljenih je bilo 8 socialistov, 3 neosocialisti, 14 komunistov, 7 neodvisnih, republikancev (zveza) 22, levih republikancev in demokratične aljanse 24, neodvisnih radikalov 3, radikalnih socialistov 4, republikanskih socialistov 8.

Politična izprememba je sicer pri občinskih volitvah neznatna po izidu volitev, pač pa bolj po izidu števila glasov. Izid občinskih volitev jasno kaže, da Francija jadra v levo demokracijo in ne v desno absolutistično diktaturo.

400 rudarjev utonilo v rovu

Strašna rudarska nesreča

V pondeljek se je pripetila v rudniku na Kitajskem ob železnici Šantung-Bošan strašna rudarska nesreča. V rovu se je nahajalo 600 rudarjev. Nenadoma je vdrla voda v rov in ga zalila. Naglo reševanje se je moglo vršiti le še 40 minut. Rešili so 200 rudarjev, ostalih 400 kitajskih rudarjev in enega japonskega inženjerja je pa zalila vdirajoča voda. Rešene so z vso naglico odvedli v sosedni rov.

Rudnik upravlja kitajsko-japonska družba, ki bi bila ob dovoljni pazljivosti lahko prej opazila pretečo nevarnost.

Več rovov so morali zazidati, ker bi bila sicer voda poplavila skoraj ves rudnik.

Obrtniško blagostanje

v luči statistike

Od druge polovice leta 1932 neprestano propadajo trgovine in obrti v dravski banovini. Tako poroča zbornica za trgovino in obrt v Ljubljani sama. Od tedaj pa do danes imamo 3372 manj trgovin, 2935 manj samostojnih obrtov. Skupaj torej 6325 obratov. V letošnjem prvem četrtletju je bilo ustavljenih 217 trgovskih, 238 obrtnih in 26 gostilniških obratov. Vsi ti samostojni obrtniki povečavajo tudi število nezaposlenih v delavskih in nameščenskih vrstah.

Med trgovskimi obrti so najbolj prizadeti trgovine z živino, poljskimi pridelki in živili, kar je razumljivo zaradi velike nezaposlenosti ljudi in zlasti zaradi sramotno nizkih mezd delovnega ljudstva, ki seveda ne more biti konzument.

Napredek pa je v industriji, ker so bili štirje obrati več prijavljeni, kakor jih je nehalo obratovati.

Propadanje obrtov v prvem četrtletju se nanaša na 3 kovače, 4 ključavničarje, 13 kolarjev, 11 mizarjev, 1 sedlarja, 5 izdelovalcev pletenin, 24 krojačev, 70 šivilj, 62 čevljarjev, 17 mlinarjev, 1 mesarja; število kmetiških mlinov se je pa povečalo za 12.

To je praktičen dokaz, da spadaje obrtniki v naše vrste.

Mussolini je samozavesten

Z Abesinci se bo že sam pomenil

V sporno abesinsko zadevo se hočeta nekaj vmešavati Francija in Anglija. Rimski dogovor najbrže ni bil dovolj precizen, ali pa zahteva Mussolini od Abesinije več, kakor je zahteval prej. — Anglija in Francija želita sporazum. — Mussolini pa pravi, da Abesinija noče sporazuma. Italija je oborožena, ima hrabro vojsko in si od nikogar ne da zapovedovati, da bi Abesinije ne smela civilizirati. Jasno pa tudi pravi, da države, ki imajo kopo kolonij, teh Italiji ne privoščijo, čeprav same osvajajo še nove. V Abesiniji je dva milijona sužnjev, te je treba osvoboditi, poleg tega je Italija preobljudena in mora dobiti kolonije, da tam naseli svoje ljudi.

Trideset let boja z reakcijo

Tridesetletnica bratske „Népszava"

Ogrski socialni demokrati imajo v Budimpešti svoje centralno glasilo »Nepszava«, ki je slavilo dne 1. maja svojo tridesetletnico kot dnevnik. Borba tega lista za osvoboditev delavcev in kmetov izpod tiranije bogate gosposke kaste je težka kakor malokje. Režimi so list vedno preganjali, uredniki so v tridesetih letih presedeli mnogo sto let zapora ali so bili celo izgnani v pregnanstvo. Kljub vsemu preganjanju je delavstvo spoznalo pomen lista ter se po njega navodilih izborno organiziralo strokovno in politično.

Režim je že ponovno hotel zatreti socialnodemokratično glasilo. Vendar pa je list, kakor tudi delavstvo, pokazal odločen odpor proti temu. List »Nepszava« bo tudi v bodoče vodil enako energično borbo proti tiraniji in krivicam kakor doslej.

Nov francoski poslanik v Beogradu. V Beograd je prišel novi francoski poslanik Dampierre.

Delo samo za odtegljaj

Strašna beda kočevskih rudarjev

Izmed vseh rudarjev Trboveljske premogokopne družbe so vedno najbolj prizadeti rudniki Kočevje. Dela se tu v glavnem na dnevnem kopu, radi česar je premog že sam na sebi slabše kakovosti. To in pa pomanjkanje trga za ta premog, ki je še povrhu nečist in tako še manj konkurenčno zmožen, je povzročilo, da se je na tem rudniku največ delavcev reduciralo in ostali pa največ šihtov praznujejo. Tako so ti rudarji v zadnji polovici meseca aprila napravili komaj tri in tričetrt šihta. Če vzamemo, da znaša povprečni zaslužek 37 Din na šiht, potem vidimo, da bodo ti rudarji to perijodo zaslužili (in to ne vsi) samo za odtegljaj.

Sedaj se pa vprašajmo, od česa naj sedaj živijo? Vedeti je treba, da to praznovanje traja že skoro 5 let in da so rudarji popolnoma brez vseh sredstev za preživljanje. Prej, dokler je še obratovala tekstilna tovarna, je bila večina njihovih žen tam zaposlenih, in so s svojim skromnim zaslužkom pomagale preživljati družine svojih mož. Sedaj pa, ko je tovarna do tal pogorela, je pa tudi tega konec.

Odbor Zveze rudarjev v Kočevju, centrala ZRJ v Zagorju in Strokovna komisija ter sresko načelstvo v Kočevju se sicer trudijo dobiti tu in tam kakšno pomoč. Ali vse to je premalo. Družine dobesedno stradajo. Tu bo treba širše akcije za odpomoč tej neznosni bedi. Enak položaj je na Lešah pri Prevaljah in v revirjih TPD pa ne mnogo boljši.

Veliki uspehi čehoslovaške socialne-demokracije

Pred parlamentarnimi volitvami

Pred volitvami v čehoslovaški parlament je izdala nemška socialna demokracija oklic na volilce in volilke, v katerem pravi:

Nemška socialno - demokratična delavska stranka je sodelovala pet in pol let v vladi republike. Ko smo se ob nastopu velike krize odločili za to sodelovanje, smo svojim pristašem čisto odkrito rekli: Mi v koalicijo z največjimi meščanskimi strankami dežele socializma ne moremo uresničiti. Toda sprejemamo veliko nalogo nase, da delamo za socialno varstvo onih, ki delajo in žrtev krize, čuvamo demokracijo pred fašizmom, delamo za svetovni mir in za prijateljski sporazum delovnih množic vseh narodov.

Ta namen politike smo dosegli.

Podporo za nezaposlene smo izboljšali, iz nič ustvarili podpiranje neorganiziranih in onih, ki so prejeli že vse podpore, izvojevali smo skoraj tri milijarde za žrtve krize kljub nasprotstvu meščanskih strank in kljub resnični finančni zadregi države. Rešili smo delavsko bolniško zavarovanje pred neposredno grozečim polomom. dalje smo

izboljšali starostno in invalidno zavarovanje delavcev in nameščencev,

izvojevali smo odškodnino za poklicne bolezni. Izboljšali smo pravni položaj in varstvo rudarjev bistveno. Očuvali smo varstvo socialno slabotnih najemnikov in poživili stavbstvo.

40.000 stanovanj za delavce in nameščence je bilo s tem zgrajenih,

in obenem je dobilo desettisoče delavcev zaposlitev. Dvakrat smo izposlovali milijardna posojila za preskrbo dela. Dvakrat smo samoupravnim korporacijam, ki jih je meščanski blok hotel pustiti na cedilu kljub sijajnemu finančnemu položaju države, v najtežji potrebi izposlovali dragoceno pomoč. Izvojevali smo, da se sme ustavitev obratov izvršiti le po dovolitvi državne kontrole, pogodbene mezde, delavcev smo zavarovali pred zniževanjem.

Volilci in volilke!

To delo v koaliciji bomo nadaljevali. Dajte nam oblast za to!

Izposlovali smo postavitev velikopoteznega programa za preskrbo dela, ki bo dalo kruha mnogim desettisočem delavcev. Poskrbite, da se program izvede! Pred uresničenjem je zakonito skrajšanje delovnega časa, ki bo tudi pripomoglo, da stopijo v gospodarski proces nezaposleni. Pomagajte nam, da vse to izvojujemo! Borimo se za organizacijo delovnega trga, dajte nam moč, da vse to uresničimo!

*

Volitve se vrše dne 19. t. m. Vseh volilcev je 8,961.261. Od teh moških 4,205.234 in ženskih 4,756.052. Volilk je torej 550.818 več kakor volilcev. — Število volilcev za senat je manjše, ker mora biti volilec star 26 let, dočim za parlament 21 let. V senat voli 7,876.181 volilcev; od teh moških 3,705.359, ženskih 4,170.882.

K našem taboru v Celju

Dne 7. julija bo imelo naše delavstvo in delovno ljudstvo svoj tabor v Celju z zabavnim, kulturnim in družabno prijetnim sporedom.

Več let nismo imeli enake prireditve. In prijazno Celje je nalašč za tako prireditev primeren kraj ne le, ker leži nekako sredi banovine, marveč ker je tudi mogočno središče zavednega delavstva.

Prireditev organizira Delavska kulturna zveza »Svoboda«. Že samo to jamči, da bo prireditev veličastna manifestacija, ker ima ta organizacija izborne podružnice po vseh važnejših krajih v banovini.

Glavne točke dnevnega reda so:

1. sprejem na kolodvoru z godbo in petjem;
2. ogled mesta, grajskih razvalin in koncerti;
3. skupni obedi;
4. zborovanje in nato manifestacijski obhod;
5. govori, skupni pevski zbori »Svobode«, godba in
6. prosta zabava.

Priglašati se je pri podružnicah »Svobode«, pri strokovnih zaupnikih, oziroma pri izletnih odborih. Udeležence je takoj javiti centrali »Svobode«, Ljubljana, poštni predal 290, ali pa Strokovni komisiji v Ljubljani.

Delavski tabor ima namen manifestacije za delavsko kulturo.

Zato na delo!

Cankarjeva družba vabi

Dragi sodrugi!

Cankarjeva družba stopa letos v **6. leto svojega obstoja** Teh njenih 5 let delovanja je ovenčano s celo goro, z nad 100 tisoč, lepih delavskih knjig, ki so šle kot prijatelji, učitelji in bodritelji v delavske in kmečke domove. Lani je izdala kar **pet** knjig za skromno članarino **25 Din**, in sicer po svobodni volji članov. Kdor je plačal članarino 20.— Djn, je dobil 4 knjige. Tisti pa, ki je plačal 25.— Din, je dobil 5 knjig.

Letos izda Cankarjeva družba zopet na tak način knjige, kakor lani. To je, 4 knjige tistim, ki plačajo članarino 20.— Din, tistim pa, ki še doplačajo 5.— Din, torej 25.— Din, pa garnituro iz 5 knjig.

Garnitura iz 4 knjig bo tako-le sestavljena:

1. **Koledar Cankarjeve družbe za leto 1936,** ki bo letos ves z domačo vsevsebino in lepo ilustriran. Vi veste, da so Koledarji C. D. vedno vsebinsko bogati in lepi in bo Koledar za leto 1936 tudi na svoji višini.
2. **Beer: Zgodovina socialnih bojev, III. del.**
3. **Beer: Zgodovina socialnih bojev, IV. del.** Kakšna sta I. in II. del te zgodovine, ste videli lani. Da je to neprecenljivo bogastvo za delavstvo, nam ni treba povdarjati, zato skrbite, da bo čim več naročnikov.
4. **Bratko Kreft: Med potniki in mornarji.** Potovanje po Grčiji in Turčiji. Potopis bo opremljen tudi s slikami. Zanimiva in prijetna knjiga bo ta potopis.

Te 4 knjige torej bodo dobili **vsi tisti člani,** ki bodo plačali **naročnino 20.— Din.**

Kdor pa še doplača 5.— Din, bo dobil **Peto knjigo — Tone Seliškar: Hiša brez oken.** Krasna povest iz življenja delavcev v tovarniški četrti industrijskega mesta. Povest, ki jo bo vsak čital z užitkom.

Cankarjeva družba je ponos delavstva in zato skrbite pri vsaki priliki, da pridobivate za njo člane, da bo vsak delovni človek član Cankarjeve družbe. **Ne odlašajte! Zbirajte člane! — Bodimo vsi zidarji našega pokreta!**

Cankarjeva družba.

Doma in po svetu

Kongres nacionalističnih akademikov, ki se je vršil v Ljubljani, ni dosegel svojega namena. Hoteli so ustanoviti skupno nacionalistično akademsko zvezo za vso Jugoslavijo, pa so odložili stvar za drugo leto. Kongres tudi ni dal nobenih smernic nacionalistični mladini. Nacionalistično časopisje samo priznava, da se je razočaralo.

Kaj je z odpravo nočnega dela v pekarnah? V Zagrebu, kjer se po odredbi banske uprave že dalj časa dela v pekarnah šele od štirih zjutraj, vršijo policijski organi ponoči strogo kontrolo, da se ta zakonska naredba tudi izvaja. Poseben oddelek policije je nedavno izvršil v Zagrebu racijo na pekarne, ki se ne drže predpisa o nočnem miru. 22 pekovskih mojstrov je bilo občutno kaznovanih z visokimi globami. Pri ponovnem prestopku se jih bo brezobzirno posadilo v zapor. Kaznovani pa bodo tudi tisti kratkovidni pekovski pomočniki, ki kljub prepovedi ponoči delajo in s tem sami sebi in svojim tovarišem v skledo pljujejo. Tako je prav. Ugodne posledice odprave nočnega dela v pekarnah se v Zagrebu že občutijo: pekarne postajajo mnogo bolj snažne, kruh okusnejši in bolj svež, pomočniki spočiti in bolj z veseljem delajo, brez poselnih pekovskih pomočnikov skoraj nič več ni, ker rabijo sedaj mojstri več moči, da se opravi delo v določenem času.

Marzejlski umor pred Društvom narodov. Spor med Jugoslavijo in Ogrsko zaradi marzejlskega umora bodo obravnavali na seji sveta Društva narodov, ki prične zborovati dne 20. t. m. Poročevalec o sporu je Anglež Eden.

Delavski dom v Zagrebu. Delavska zbornica v Zagrebu bo gradila svoj dom. V ta namen ji je dovolil minister socialne politike en milijon dinarjev lombardnega posojila. Zagrebška delavska zbornica se nahaja sedaj v palači osrednjega urada za socialno zavarovanje.

Tone Maček: 165

Slučaj Kumberger

»Da, štrajk, ravno tega je še treba bilo. Kdo bo pa meni ‚pufe' plačal?« je Kašnerjeva jezno zarobantila nekim nevidnim nasprotnikom in se je okorno valila skozi vrata:

»Lahko noč!«

»Lahko noč gospa!«

Tudi Sitarjeva je želela lahko noč in je pristavila:

»Saj hudega ne bo. Za par dni bodo spet delali.«

»Da bi le.«

»Ne vem kako dolgo bom spet nocoj čakala z večerjo na moža. Zaupnik je, pa imajo sejo.«

Meta še ni vedela, kaj je zaupnik in najbrž tudi ne, kaj je seja. Ko sta ženski odšli, je nemo obstala sredi kuhinje. Skrivnostna beseda »štrajk« jo je porazila, začutila je nekje nevarnost, temelji njenega malega kraljestva tihe sreče, ki so se ji še pred nekaj minutami zdeli tako trdni, so se nenadoma začeli majati. Nenadoma se je zavedla, da ni več doma pod rodno streho, temveč v tujem kraju.

»Da bi le Janez brž prišel,« je tiho dahnila.

Janez in France sta bila odšla po nerodni stezi preko raztrgane skale ob starem šahtu. Pred šahtom ni bilo nikogar, kurišče, pri katerem so se pozimi greli podajači in nakladalci lesa, je ugasnilo.

»To je pa čudno, tu še ob nedeljah vedno gori ogenj.«

Molče sta zavila pod prometni most in mimo Birtiča navzgor po cesti. V Birtičevi kleti je nekdo s hripavim glasom skušal peti veselo pesem, ki pa se je končala ko hropeč vzdih. Natakaričin glas se je z nekom prepiral.

Franceta je streslo. Pospešila sta korake. Pred Logorčkom sta prekoračila mostiček preko Bobna in zavila za kolonijo navzgor po globeli. Kmalu sta stala pred Senekovičevo kočo.

»Halo, Senekovič, kje pa tičiš? Pušeljce sva ti prinesla!« je zaklical Janez iz veže.

Pritekla je sestra iz sobe:

»Ga ni doma. Je šel doli v pazniško kasarno.«

»Nič ne de, se bomo že dobili. Pa mu vi izročite tole. Le poglejte. Vse v redu.«

Vračala sta se mimo rudniških delavnic. V mizarsi delavnici se je videla luč. Janez se je čudil, kdo bi mogel biti ob tej uri v delavnici, če pa je drugod vse tako izumrlo. Poskusil je mala vrata v leseni steni. Bila so samo priprta. Vstopila sta. V nasprotnem kotu podolgastega prostora, zastavljenega s stružnicami, kupi sirovih desk, polobdelanega lesa in z raznimi zaboji je sedela krog razžarjenega »gašperčka« skupina rudarjev v živahnem razgovoru. Že od daleč je spoznal svojega soseda Sitarja, ki je nosil dolgo, že čisto sivo brado, radi česar so ga njegovi prijatelji imenovali tudi Abrahama, da so ga razlikovali od trboveljskega Sitarja. Tu so še sedeli, v mračnem odsevu zakajene petrolejke, električno razsvetljavo so takrat šele postopoma uvajali po rudniških obratih, vedno dobrovoljen Žafran, vedno nezadovoljni Gorjan, molčeči Belina, ki si je neprestano ovijal svoje rumene brke krog prsta, bil je tu stari Ravnikar, Kanšek, Gričar, Podlunšek, Draksler in več drugih, sredi med njimi pa stari Kurent, ki je ravno hotel nekaj povedati, ko pa so zaškripali tečaji vrat, se je ozrl z drugimi vred proti vhodu in ko je spoznal svoja dva fanta, jima je veselo vzkliknil naproti:

»O! Papež in Kumberger! Srečno! Dobrodošla! Sta že opravila tisto reč?«

»Midva že. Na kaj se pa vi pripravljate? Tu diši po nekaki zaroti.«

»Pa ne z naše strani. Mi se pripravljamo samo na obrambo.«

»Kaj pa se godi prav za prav? Midva sva ravnokar šele prišla in še nisva z nikomur govorila. Čudno se nama je zdelo, da vse stoji, pa sva šla, da kje kaj poizveva. Mimogrede sva opazila tu luč. Kaj to pomeni?«

»Stopili smo v štrajk.«

(Dalje prihodnjič.)

O podunavski zvezi se vrše razgovori med Berlinom in Rimom. Kakor kaže bi Italija rajši vodila Evropo z Berlinom kakor s Parizom in Londonom.

Moralni Dunaj. Klerikalni režim avstrijski ima res dosti posla. Krvavo obtežuje in obsoja socialiste in od vseh strani mu preti izdajstvo v njega vrstah. Sedaj ima pa nov proces na Dunaju, ki označuje tudi družabno gnilobo. Pred sodiščem na Dunaju se zagovarja te dni kar 76 hazardnih igralcev. Radovedni smo, na koliko sto let ječe bodo ti obsojeni.

Nemški državni zbor je sklican dne 21. t. m. Na dnevnem redu je samo politični govor Hitlerjev. Pričakujejo, da bo Hitler bolj umerjen v svojih izvajanjih z ozirom na zunanjo politiko. Notranji nemški položaj pa zahteva, da Hitler nastopi kakor je nastopil Mussolini v abesinskem vprašanju, če si noče odtujiti »svojih fašistov«.

Angleška delavska stranka je vložila protest proti Macdonaldovi izjavi, ki zahteva zračno oborožitev neglede na potek pogajanj za razorožitev.

Slovenski kmet v fašistični Italiji

Iz Kanala ob Soči

Kam naj se obrnemo, da nas bo slišal svet? V meščansko dnevno časopisje? Ne bo ga upoštevalo, ker ni na strani trpečih sužnjev, katere izmozgava jarem kapitalistične fašistične diktature. Življenje nas kmetov postaja vsak dan bolj mučeniško, brez ozira na to, da so nas oropali jezika, vsaj živeti da bi nam pustili.

Ko smo se vrnili iz begunstva in iz bojnih poljan na naše domove, smo našli same razvaline. Vojna škoda se je cenila in začelo se je obnavljati in popravljati. To delo je bilo v prvi vrsti poverjeno raznim podjetjem, ki so po mili volji z delom sleparila ter z lahkoto grabila denar. Če pa je kmet delal sam oz. prejemal gotov denar, je imel vedno težkoče. Na vojni odškodnini je takrat živelo na stotine »posredovalcev«, ki so za svoje delo zahtevali mastno plačilo in če upoštevamo še razne odbitke, je od vojne odškodnine ostalo nekaterim prava — miloščina. Ko je bil kmet klican na konkordat, kateremu je delalo tako podjetje, je šele izvedel, koliko mu je podjetnik denarja odnesel — pa če je izvršil delo po dogovoru ali ne — in koliko mu je vlada nakazala, ker vlada je izplačala cenitev le v odstotkih. Tako nepoučeni kmet banki še danes dolguje: to je bil prvi udarec našemu kmetu in začetek njegovega propadanja.

Potem so kmetu v »pomoč« ponudili neko posojilo, da so ga ujeli v drugo mrežo, katere posledica so dražbe. Sreča je le v tem, da posestva le malokdo kupi: sicer si je pa banka za malo vsoto, ki jo je posodila, posestvo osvojila. Kmet, ki je tako »zavozil« sedaj dela na svojem posestvu kot najemnik za banko. Nekatere sedaj banke že gonijo s posestev, da si izberejo najemnike po svoji volji.

Tretje splošno gorje so pa davki, kateri vsak dan rastejo kakor gobe po dežju. Z izterjavo državnega davka je poverjena banka (Mont). Kakšni so občinski davki, povemo na kratko, da so občine sedaj pod vodstvom podestatov, zadolžene čez glavo. Davki se izterjavajo neusmiljeno: prineso ti kup papirjev z računom in — plačaj! To je vse, kar kmet ve. Če je pa kmet kaj pridelal ali ne, to se ne upošteva, zlasti sedaj nekaj let sem ko se vsako leto manj pridela, vsled pogostih povodnji ki hribovskemu kmetu odnašajo vso boljšo zemljo v potoke, potem pride toča, suša in rja. Sadje, če ga mrčes ne uniči, ima sramotno ceno; jestvine so drage. Kmet pa pridela poljskih pridelkov za lastno uporabo le za sedem mesecev v letu. Hlevski gnoj več ne zadošča, umetnih gnojil si ne moremo kupiti, če pomislimo, da moramo plačati sol, ki je nujna potreba, po L. 1.50 (Din 4.25) za kg. Tako imamo na eni strani razne parade, ponos vedno menjajočih se uniform, razkošje v kapitalističnih vrstah — na drugi strani pa sama beda in obup. Ti pa — kuš! Pomoči od nikoder — tudi od »zgoraj« ne. Kam smo prišli, naj bo jugoslovanskemu delovnemu ljudstvu vzgled in svarilo, kam vodi fašizem.

*

»Volitve«

Lani smo imeli »volitve« in nadejali smo se, da se nas bo po volitvah »gospoda« usmilila, a smo se varali, ker so nam zemljiški in samski davek povišali za 50 odst. »Volilo« se je »za« in »proti« oz. samo »za«, ker je »komisija« volila kar sama. »Volilci« smo bili samo navzoči. Agitacija je bila dovoljena samo »za«, »proti« nič. Nekateri so »agitirali« — seveda le za lastno korist, da dobijo pri oblastih »ugled«. »Volitve« so bile prostovoljne, le strah nas je tiral na volišče. Starce, onemogle in oddaljene »volilce« so vozili s tovornimi avtomobili na »volišča«, nekatere tudi nazaj. »Rezultata volitev« nismo točno zvedeli, saj ga itak ni bilo treba.

Ljubljana

S. Jaroslav Tokan umrl. Mladi Jaroslav Tokan je v Ljubljani umrl po dolgotrajni mučni bolezni. V torek popoldne je bil pogreb iz bolnišnice na pokopališče. Pogreba so se udeležili zastopniki delavskih ustanov in korporacij ter mnogo sodrugov in sodružic. Naj počiva v miru!

Akademski pevski zbor ljubljanske univerze je po domačih koncertih odšel v Beograd, kjer se je tudi poklonil kraljici Mariji z dragocenim umetniškim darilom. Časopisje mu pripisuje velike uspehe. Krščansko-socialna revija »Beseda« pravi, da je »njegovo delo za slovensko stvar zelo važno in pomembno.«

Kaj je s prehodom čez Grubarjev kanal? Še pred volitvami smo brali v odličnem ljubljanskem dnevniku, da se bo pri Grubarjevem kanalu tam, kjer je zdaj zatvornica, napravila brv za pešce. Zdaj je pa stvar kar utihnila. Če bi imenitna gospoda morala po prahu ali blatu hoditi tako daleč, kakor moramo delati ovinke Podgolovčani, smo prepričani, da bi že davno imeli ne samo brv, ampak pravi most z originalnimi Plečnikovimi stebri in lampami. Tako pa, ko smo revčki, lahko delamo ovinke, pehajoč se za vsakdanjim kruhom. Ker davke bolj pošteno odrajtujemo kakor kaki gospodje, mislimo, da bi vseeno zaslužili vsaj brv. Če že nimate ljubezni do nas, jo pokažite vsaj napram lepemu, zelenemu Golovcu, ki bi zelo oživel po primernem prehodu čez Grubarjev kanal. — **Občani iz Hradeckega vasi.**

S cesto na Sušak in Kranj se je po časopisju obljubljal zaslužek mnogo brezposelnim delavcem. Pa od papirnatih razprav se še nikamor nismo premaknili.

Zakaj ni bilo Velike Ljubljane? — Zadnji čas smo brali, da lani zato ni moglo priti do Velike Ljubljane, ker ni bilo natančno prešteto ljudstvo.

Abesinsko suženjstvo v Ljubljani. — Kdor misli, da je Ljubljana moderno mesto, se zelo moti. Povpraša naj uslužbenke in uslužbence nekaterih buffetov in delikatesnih trgovin, kako so plačani, pa bo videl, da še do srednjeveških razmer nismo prišli. Seveda, z nekaterimi uslužbenci je pa tudi križ, ko se rajši delajo gospode, kakor da bi se borili proti svoji sužnosti in revščini.

Posebni vlak se pripravlja iz Ljubljane za celjski zlet 7. julija.

Maribor

Potrpežljivost delavstva gre h koncu

Že večkrat so naši časopisi opozarjali merodajne činitelje in vso ostalo javnost na razmere, ki vladajo v tekstilni tovarni »Zelenka in komp.« v Mariboru, toda vedno je bil to samo glas vpijočega v puščavi. Nihče se ni vzdramil, nihče posegel vmes! Jasno je, da je ta brezbrižnost ojunačila vodstvo te tovarne, ki sedaj še bolj pritiska na svoje delavstvo z zaporednim znižavanjem mezdnih prejemkov. Tekom letošnjega leta so bile **mezde dvakrat reducirane.** Prvič začetkom pomladi na ta način, da je bila dotedanja akordna plača razdeljena na plačo in premijo. Premije izplačuje podjetje seveda samo tistim, katerih izdelke smatra za brezhibne. Da pa zasluži podjetje pri onem blagu, za katero ni izplačalo nobenih premij, prav gotovo velike vsote (mogoče včasih celo več kot pri brezhibno izdelanem blagu), je tudi verjetno. Druga redukcija je bila izvršena po Veliki noči na poseben način. Tik pred Veliko nočjo je podjetje odpustilo celokupno delavstvo in kdor je hotel po praznikih zopet delati, ta je moral pristati na **10 odstotno manjšo mezdo.**

Take so torej metode tega podjetja, tako je treba izkoriščati delavstvo, če se hoče tekom par let povečati svojo tvornico, ki je prvotno zaposlevala nekaj desetin delavcev, sedaj pa kar okrog 500.

Delavstvo, ki je dosedaj s tiho ogorčenostjo zasledovalo to početje podjetja, se je pod vplivom vedno večjega znižavanja mezd končno vendarle vzdramilo ter na shodu, ki ga je sklicala **Splošna delavska strokovna zveza Jugoslavije** v torek, dne 14. maja v Delavski zbornici, enodušno protestiralo proti tem mahinacijam s strani podjetja. Sestavljena in odposlana je bila tudi protestna resolucija, v kateri zahteva delavstvo vzpostavitev starih mezd, odpravo premijskega sistema, takojšnjo uvedbo števcev za kontrolo nad storjenim delom ter ureditev delovnega razmerja s kolektivno pogodbo. Na zborovanju sta poročala s. **Vidovič** in centralni tajnik SDSZJ s. **Jakomin** iz Ljubljane.

Ako podjetje ne bo hotelo vpoštevati nadvse upravičene zahteve delavstva, potem bo tudi samo nosilo odgovornost za poostritev položaja, ker delavstvo je pripravljeno poslužiti se vseh sindikalnih sredstev v borbi za izboljšanje svojega položaja.

Upamo, da bodo merodajni činitelji in ostala javnost na strani delavstva, kadar se bo borilo za svoje pravice.

Vsi na ljudski tabor v Celju

Priglašajte se za izlet v Celje, ki bo 7. julija. Ker moramo do 1. junija naročiti posebni vlak, je potrebno, da se vsak, ki se misli udeležiti izleta, prijavi že do tega dne. Prijave sprejemajo obratni zaupniki in zaupniki kulturnih organizacij po tovarnah in obratih, prijavite se lahko tudi v upravi naših listov ter v tajništvu Strokovne komisije in »Svobode« v Mariboru vsak večer od 18. do 21. ure. Obenem s prijavo je treba plačati za vsako osebo Din 10.—, ostanek se lahko plača v obrokih. Odzovite se za ta izlet polnoštevilno. — **Zletni odbor.**

Ljudsko štetje je odredil naš magistrat. Iz kakšnih razlogov ne vemo, ker ljudsko štetje je primat države in nam ni znano, da bi še katero drugo mesto v državi odredilo kaj podobnega. Nadalje vemo, da to štetje ni v nobeni zvezi s sestavljanjem nekega že davno napovedanega adresarja, ker bi to tudi ne bilo prav, da bi za privatno podjetje riskirali znatne vsote občinskega denarja. Torej mora biti že kaj drugega posredi. Nek list je zadnjič pisal, da je to ljudsko štetje v zvezi z izvedbo zakona o uvedbi obvezne telovadbe za vse državljane od 14. do 20. leta (ali še dalje). Pa tudi to menda ne bo držalo; kajti še nikoli se ni zgodilo, da bi kakšna občina izvedla ljudsko štetje za to, da se ugotovi recimo število vojaških obvezancev. Saj bi potem morali izvršiti popis prebivalstva najmanj vsako leto. Medtem ko si mi razbijamo glave, zakaj in kako, pa so na magistratu izvedli tudi že zadnje priprave. Mobilizirana je že cela armada brezposelnih intelektualcev, ki se bodo na določen dan liki povodenj razlili po mestnih ulicah in razlezli po hišah, da opravijo svoje delo. Vse bi bilo v redu, ampak — med najeto armado intelektualcev vlada silno nezadovoljstvo, ki v poslednjem trenutku, ako pride do izbruha, lahko spravi v opasnost izvedbo ljudskega štetja sploh. Prvotno je bilo namreč mišljeno, da naj bi ti števni komisarji dobili Din 25 dnevnice. Ker pa so nekateri pogruntali, da bi se tako utegnilo zavleči štetje, se je naenkrat predlagalo, da bodo števni komisarji plačani od komada izpolnjene pole. Takoj je bila tudi določena odškodnina — Din 0.30 po komadu. Če bi človek nekje sedel in take pole pisal po narekovanju, bi dnevno že zaslužil nekaj več kot pa za slan krop. Kdor bo pa za odškodnino 30 par od komada popisne pole tekal po cestah in stopnicah, trkal na vrata, izpraševal gluhe, razkladal tistim, ki ne razumejo, kar morajo razumeti, čakal dokler ne poišče popisanec vseh svojih dokumentov, ki jih je treba na poli zabeležiti, pa najbrž niti za sol ne bo zaslužil, kamoli za podplate. Bo že treba vse to upoštevati in za vsako polo primerno dodati, da bo človek lahko zaslužil vsaj Din 25 na dan. Preden pa to štetje sploh začne, naj mestni magistrat razglasi, za kaj pravzaprav gre in kako to, da je to vprašanje baš v Mariboru in edino v Mariboru tako pereče. Vsak bi rad vedel, zakaj ga popisujejo, saj je vsak izmed nas vsako leto najmanj parkrat popisan, na en ali drug način.

Ne bo tako hudo. Ljubljanski listi poročajo, da se bo v Ljubljani moralo zagovarjati več gostilničarjev pred sodiščem, ker so ob priliki zadnjih volitev točili alkohol.

Razpored vojnih obveznikov. Vojaški oddelek mestnega poglavarstva v Mariboru razglaša, da se bo vršila razglasitev obveznikega razporeda na Teznem ob vsakem vremenu dne 19. maja 1935 od 7. ure zjutraj do 6. ure zvečer. Razglasitve se morajo udeležiti vsi voj. obvezniki, rojeni leta 1886 do vključno 1913, ki so vojaško pristojni v mesto Maribor, pa bivajo v mestu ali njegovi neposredni bližini, to je v: Kamnici, Košakih, Št. Petru, Teznu, Radvanju in v Studencih. Vsak obveznik naj prinese s seboj voj. knjižico (ispravo), rezervnim oficirjem in stalno ter začasno nesposobnim ni treba priti. Razglasitve razporeda se morajo udeležiti tudi vsi v Mariboru bivajoči lastniki konj. S seboj naj prinesejo komorske izprave, v kolikor jih še niso vrnili vojaškemu uradu, a ni jim treba prignati živine. Zvezo bo vzdrževal mestni avtobus, ki bo vozil iz Glavnega trga na Tezensko vežbališče in nazaj.

V procesu višjega mestnega veterinarja Hinterlechnerja proti mestni občini radi Din 371.304.05 in Din 50.570, je mariborsko okrožno sodišče tožbeni zahtevek zavrnilo. Obenem je obsodilo tožnika na povračilo Din 19.533 in Din 23.855 sodnih stroškov. — Najbrž pa v tem procesu še ni izrečena zadnja beseda in se bo z zadevo pečalo še deželno in kasacijsko sodišče.

Avtobusna zveza in tujski promet. S 15. majem je stopil v veljavo nov vozni red na železnici in tudi pri Mestnem avtobusnem prometu so uvedli neke nove proge. Nerodno je samo to, da se vozna reda državnih železnic in pa avtobusnega prometa ne vjemata. Tako n. pr. vozi avtobus izpred Glavnega kolodvora proti Reki eno minuto pred prihodom zagrebškega brzovlaka, avtobus s celjske proge pa prihaja na kolodvor 16 minut po odhodu brzovlaka. V času modernega tujskega prometa pa nikakor ne.

Na 4 leta robije je bil obsojen šofer Martin Straka, ki je 17. februarja na ohceti v Zimici s strelom iz samokresa zadel Konrada Polanca, ki je prihitel, da bi pomiril fante z dobro besedo.

Tihotapstvo plačujejo z življenjem. Na jugoslovansko-avstrijski meji na Koroškem so bili v kratkem času ustreljeni trije tihotapci. Zadnji je neki Karel Pop z Remšnika, ki je tihotapil saharin.

Pohorski dom ima novo najemnico g. Štefko Štimnikarjevo, ki postreže gostom s prvovrstno hrano pri znatno znižanih cenah.

Prva poletna veselica SK »Svobode« je bila radi slabega vremena preložena na nedeljo, dne 19. maja 1935.

Zanimive drobtine iz zahval uspelih in propadlih kandidatov

Listi, predvsem volilni »Glas Naroda«, prinašajo zanimive zahvale uspelih in propadlih kandidatov, iz katerih se zrcalijo zanimive drobtine iz volilnih bojev in volilnega postopanja. Tako se zahvaljujejo uspeli kandidat sreza Ptuj M. Brenčič »svojim volilcem« takole: »Najprisrčnejše se zahvaljujem vsem, ki so pripomogli na katerikoli način do tako sijajne zmage vladne liste in njenih sreskih kandidatov, posebno pa gospodom vol. komisarjem in svojim predstavnikom na dan volitev 5. maja. Itd.« Ali M. Bajuk se zahvaljuje takole: »Vsem mojim volilcem, ki so 5. maja oddali svoje glasove za Jevtićevo listo in za mojo osebo, se podpisani za Vašo neomahljivo značajnost in globoko vrednost najiskrenjše zahvaljujem. Ostanite tudi v bodoče zvesti svoji ideji.« G. Ažman (poročali smo že v sobotni številki, kako so njegovi prijatelji vabili na njegov račun naše volilce) pa pravi v zahvali: »Vsem, ki ste odločno vztrajali, ne oziraje se na **gnusne** okrožnice in podtikavanja, pa tudi vsem javnim nameščencem, ki ste šli preko groženj in s tem pokazali, da ste pravi Gorenjci, najprisrčnejša zahvala. Itd.«

Če si z naročnino v zaostanku, jo poravnaj takoj! Pomisli, da se morajo delavski listi vzdrževati izključno z lastnimi sredstvi. ---

Slov. Bistrica

»Delavsko Politiko« imajo sedaj razen velikega števila delavcev naročeno tudi tile: Hotel Beograd, gostilna Verhovnik, Pernat in Tomažič, od obrtnikov pa Gričnik, Dorn, Strucl in Razboršek. Naše sodruge in čitatelje opozarjamo na to obvestilo!

Podružnica I. delavskega kolesarskega društva je imela dne 14. maja zvečer svoj članski sestanek. Razmotrivalo se je glavno glede podrobnega dela pri nedeljski kolesarski dirki, o čemer smo že poročali. Je to prva naša dirka. Za najboljše tri dirkače so določene lepe nagrade, in sicer: I. žepna ura, II. cigaretna doza, III. pnevmatika za kolo. Pred startom in na cilju (na mestnem trgu) se člani zbirajo v gostilni Sorčnik, kjer se bodo razdelile tudi nagrade. Nadalje se je razpravljalo tudi glede izleta, ki bi se naj vršil eno prihodnjih nedelj. Ker se pa vrši dne 7. julija v Celju ljudski tabor, se je z veseljem sprejel predlog s. Dorna, da se opustijo vse tovrstne prireditve in se zbirajo vsa sredstva za izlet v Celje. Sodrugi se naprošajo, da agilno agitirajo, da bo Slov. Bistrica res častno zastopana! Na sestanku so se prijavili tudi štirje novi naročniki za »Delavsko Politiko«. Sodrugi, posnemajte!

Ptuj

Naročnik »Del. politike« je tudi g. Šeruga Ivan, trg. na Tyrševem trgu. Sodrugi in sodružice, posečajte lokale, ki ne odklanjajo delavskega tiska!

Din 500.— za tiskovni sklad »Delavske politike«. V Ptuju obratuje veletrgovina s perutnino J. Reinhardt, koje lastnica se nahaja v Gradcu, v Ptuju pa vodijo podjetje njeni uradniki. Medtem, ko vladajo pri tvrdki v Avstriji zadovoljive razmere med podjetjem in delavstvom vsled dobrih mezd, trajajo v Ptuju že dolgo časa s tvrdko mezdni spori našega delavstva. Delavci so morali namreč delati od ranega jutra, t. j. od 4. ure zjutraj in pozno v noč, ne da bi prejemali za nadure zakoniti 50 odst. povišek. Ker niso zalegle nobene intervencije strokovne organizacije, niti Delavske zbornice, niti kolektivna pogodba, je en delavec tožil tvrdko na plačilo nadur. Tekom razprave je bil zaslišan kot priča tudi nek tvrdkin uradnik, ki je prišel ves razburjen iz sodne dvorane in vprašal tam navzoče, če zastopa delavca v dvorani sam odvetnik dr. Reisman. Odgovorili so mu, da je v dvorani le njegov koncipijent. Nato je izustil tvrdkin uradnik v nemščini v svoji jezi tako hudo žaljivko o zastopniku, da ga je moral opominjati z grožnjo tožbe. Pred vložitvijo tožbe pa je uradnik žalitev obžaloval, podpisal tozadevno častno izjavo z obljubo, da ne bo nikoli več kaj podobnega govoril ter plačal Din 500.— v dober namen, ki ga določi dr. Reisman. Slednji je z ozirom na borbo »Delavske politike« za socialne pravice delavstva izročil teh Din 500.— v tiskovni sklad »Delavske politike«.

Laško

Za zahvalo — odpust. Včasih je bilo v navadi, da je gospodar pokornega hlapca obdržal v službi. Neko podjetje pri nas pa dela narobe: hlapci so se pokorili, sedaj pa jih bodo 30 odpustili. Pokorščina in pasja poslušnost se slabo amortizirata.

Kaj bi? Pri Sv. Krištofu se vprašujejo, kaj bi s 27. procenti začeli.

Pri Sv. Krištofu pravijo, da so eni ljudje eno govorili, drugi ljudje pa drugo pisali.

Jesenice

Kino Radio predvaja v soboto in nedeljo ob **pol 9.** uri zvečer (v nedeljo tudi ob 3. uri pop.) velefilm »Halo, Baby!« z Marto Eggerth v gl. vlogi. Dodatki običajni. Sledi »Moderni Robinzon«. Opozarjajo se vsi ceni. obiskovalci, da je zdaj pričetek večernih predstav ob pol 9. uri.

Zanimivosti za vsakega

Katera diplomacija je najboljša? — O tem piše v svojih spominih angleški diplomat Bruce Lockhardt, ki je bil v Rusiji pred in med vojno in še za časa revolucije. Pri nekem dineju v angleškem poslaništvu v Petrogradu se je razpletel pogovor o diplomaciji med ruskim zunanjim ministrom Sazonovim, francoskim poslaniko Paléologom in glavnim angleškim zastopnikom Buchananom. Francoz je hvalil Ruse, Anglež Nemce. Sazonov jima je odgovoril: »Oba gospoda se motita. Meni se zdi, da je popolnoma nesporno, da pripada palma Angležem.«

Paléologue, ki je bil ljubosumen na Buchanana, je napravil kisel obraz. Zopet se je nasmehnil Sazonov: »Ali hočete vedeti vzroke? Poslušajte me, pa mi boste pritrdili. Mi Rusi smo nadarjen narod in jaz se zahvaljujem gospodu Paléologu za poklone. Mi smo odlični poznavalci jezikov, brezmejni zakladi znanja so nam na razpolago. Žal se človek ne more zanesti na nas. Našemu delu manjka stanovitnosti. Nimamo jamstva, da nam lepega dne naš najboljši poslanik zapleše izven vrste. Nenadoma lahko postane kot vosek v rokah kake brezvestne ženske, kateri na ljubo izda našo šifro sovražniku. Drugačni so Nemci, ki so odlični delavci, ki skrbno, kamenček za kamenčkom delajo svoje rove, toda tako na široko, da ves svet izve, kaj nameravajo, še preden naj mina eksplodira. Glavno pri diplomaciji pa je, da se ne pokaže kart drugim — in v tem nas Angleži vse prekašajo. Nihče ne ve, kaj nameravajo — ker sami ne vedo tega.«

Ubogi carjevič. Angleški diplomat Lockhardt piše v svojih spominih tudi o čudnih razmerah na ruskem dvoru med svetovno vojno. Carica je simpatizirala z Nemci, car z entento. O tem se je razširil ta-le dovtip: General, ki odhaja od avdijence pri carju, vidi na hodniku dvora, kako tuli mladi carjevič. General obstane in poboža carjeviča.

»Kaj pa je, mali fant?«

»Ako so Rusi tepeni, joka papa. Ako so tepeni Nemci, joka mama. Kdaj naj pa jaz jokam?«

Prvi mož, ki je zatajil sv. Trojico. — Isti diplomat pripoveduje to-le zgodbico o Viljemu II.: Pozimi 1915. leta je prišel nemški cesar Viljem II. v zasedeno poljsko mesto Lodz, da govori zopet en svoj mogočen govor prebivalstvu. Večino poslušalcev so tvorili Judi. Viljem II. je kakor vedno govoril zopet samo o Vsemogočnem, o Bogu in o Sebi, o Sebi in o Bogu. Po končanem govoru so se zbrani Judi pogovarjali o vtisu, ki ga je napravil na nje Viljem. Višji judovski duhovnik je razsodil tako-le: »To je naš možakar. Ker to je prvi kristjan, ki ne priznava sv. Trojice.«

Najboljši sovjetski novinar. — Lockhardt se je kot angleški diplomat večkrat srečal tudi z Leninom, Trockim in drugimi boljševiškimi voditelji. Med njimi tudi z Radekom, ki je zadnje čase zopet našel milost v Stalinovih očeh. On je znan kot najodličnejši sovjetski novinar. Lockhardt ga popisuje tako-le: »Na zunaj je ta Jud, čigar pravo ime je Sobelsohn, groteskna figura. Možiček z močno lobanjo, z naočniki, z velikim usti in rumenimi, zakajenimi zobmi, med katerimi nikdar ne manjka pipe ali cigare.

Skoro vsak dan se je pojavil pri meni z angleško čepico na glavi, močno puhajoč, s kopo knjig pod pazduho in z velikim revolverjem za pasom — pol profesor, pol bandit.

Briljantnost njegovega duha je očitna. Med strankinimi novinarji je bil virtuoz in njegov pogovor je musiral kakor njegova pisava. Poslaniki in zunanji ministri so bili njegova divjačina. V svoji uradni vlogi je moral ob popoldnevih sprejemati zastopnike držav, ki jih je drugi dan okrtačil v »Izvestjih« pod prozornim psevdonimom Viator. Ta nestvor je bil poln zlobe, poln dragocenega humorja, Beaverbrook boljševikov.

Puščice njegove zasmehovalnosti niso prizanašale nikomur, niti Leninu, prav gotovo pa ruskemu narodu ne. Ko je bil podpisan brest-litovski mir, je zaklical skoro s solzami v očeh: »O Bog, če bi imeli v tem boju vsaj drug narod za seboj namesto Rusov, pa bi vrgli ves svet iz tečajev.«

Nič ne ve, kdor vse ve

Če človek živi izven ožje slovenske domovine, v samoti, med jetičniki, ki so žrtve dobrot skrajno človečanskega kapitalizma, le težko dobi v roke ljubljanski bau-bau list visoke znanstvene vrednosti.

Onim pa, ki jih redno doseže ta list, pa borba za suhi kruh z »idealnim« kapitalizmom in njegovim zaščitnikom fašizmom, ne pusti časa in dovoljnega počitka, da bi se poglabljali v njegovo visoko — edino »neoporečno znanost«.

Če bi vsi čitali in zajemali neoporečno znanost iz tega lista, bi skoro spregledali, da smo Slovenci dobili v zadnjem času učenjaka, ki je dokazal, da so vsi dosedaj priznani učenjaki in znanstveniki, ki niso okuženi s fašistično ideologijo, navadni podleži, lutke in slično, ki služijo marksistični propagandi.

Svojo trditev je ta vsevednež v listu podkrepil z neoporečnimi dokazi. Vse: znanost, literatura, umetnost i. t. d., ki je socialno usmerjena, je že sama ob sebi bluff! Iz enostavnega razloga, ker samo nepošten in nezmožen človek more biti tožnik t. j. — marksist.

Vsak poizkus privesti človeka od prevare do resnice, iz suženjstva v svobodo je — podlost. Narod naj ne misli z lastnimi možgani. S tem bi bili tirani prikrajšani. Zakaj bi tudi pri nas ne bilo kot v Italiji in Nemčiji (?!), kjer vlada absolutno »svoboda duha« in kjer vsled tega znanost in umetnost tako lepo napredujeta!

Res je, naš človek ima dober in zdrav instinkt in se vsled tega ne bo dal zapeljati od takihle »znanstvenikov«.

Preveč ima narod trpkih in dragih izkušenj, da bi si zaželel fašističnih dobrot in s tem zavrgel še to malo pravice, ki jo ima.

Če bi »vsevednež« vtaknil glavo v škaf mrzle vode, bi mu ne škodovalo, seveda če nima slame mesto možgan. R.

Prijatelj Prirode

»Prijatelj Prirode«, Maribor. V nedeljo, dne 19. maja izlet na Klopni vrh. Odhod ob pol 6. uri zjutraj z vlakom do Ruš.

Delavski kolesarji

I. delavsko kolesarsko društvo za Dravsko banovino v Mariboru priredi skupno s podružnicama Studenci in Pobrežje dne 18. maja t. l. izlet ob luninem svitu k Lebeju v Razvanje. Odvoz ob pol 21. uri izpred društvenega lokala na Tržaški cesti 1. Svetilke prinesite s seboj. Gostje dobrodošli! Vodnik s. Kocbek.

SPORTNA RUBRIKA

Prihodnja nedelja bo prinesla zelo pester spored, ne samo v državni ligi, marveč tudi v podsavezni in tudi v drugem razredu bodo odločilne tekme, kdo bo v katerem okrožju zasedel prvenstvo.

V državni ligi bo moralo **Primorje** prestati težko preizkušnjo s sarajevsko Slavijo, ki je v letošnjem prvenstvu že marsikateremu klubu prekrižala račune in odnesla točke. Primorje ima prednost, da igra na lastnem igrišču.

Ostali pari v državni ligi so:

v Beogradu: Bask : Hašk,
v Osijeku: Slavija : BSK,
v Zagrebu: Concordia : Gradjanski,
v Splitu: Hajduk : Jugoslavija.

V **podsavezni ligi** se igrata kar dve tekmi v Mariboru.

Dopoldne nastopi mariborska **Svoboda** proti **Rapidu,** popoldne pa **Maribor** proti **Celju.**

Svoboda in **Celje** potrebujeta točke, da se rešita nevarnih mest na koncu tabele. Zlasti za Celje je danes vsaka točka važna, da se reši izpada iz podsavezne lige.

V **Celju** se bo v tekmi **Jugoslavija : Olimp** odločilo, ali bo prvak celjskega okrožja Olimp ali pa Atletiki. Odločitev imajo v rokah fantje Olimpa, ki se bodo gotovo potrudili, da si pribore prvenstvo. Vendar zna biti Jugoslavija trd oreh.

V **Hrastniku** enako odloča o prvem mestu tekma **Hrastnik : Rudar.**

V **Ljubljani** je zopet program v drugem razredu pester. Nastopijo:

Slavija : Reka, Grafika : Mladika, Sloga : Svoboda, Slovan : Jadran, Korotan : Mars.

Favoriti so Reka, Grafika, Sloga, Slovan in Mars, vendar znata Svoboda in Korotan pripraviti kako presenečenje, za katero bi bila Svobodi zlasti hvaležna Reka, ker bi imela potem največ izgleda na prvo mesto. Ne oziraje se na tekmo v vrhu tabele, naj Svobodaši zaigrajo z elanom, vztrajnostjo in brez egoizma ter bodo gotovo zaznamovali uspeh.

V **Trbovljah** nastopi Trbovlje : Dobrna.

Kranj

»Delavsko Politiko« ima naročeno tudi gostilna Vilfan, Gor. Sava 25. — Naročnik našega lista brivec g. Kos ima zdaj svoj lokal v hiši g. Kebra, Primskovo 163. — Delavci, upoštevajte lokale z delavskim časopisom.

Minulo nedeljo je bilo zopet več pretepov v Kranju in okolici. To so žalostne slike današnje civilizacije, katere bo treba na vsak način odpraviti med našim ljudstvom. Žalostno je, da nekateri tako radi kažejo svojo moč in značaj v pijanosti: tam, kjer bi pa bilo res treba treznega in značajnega dela, se pa prodajo za vsako ceno. Treba je pokazati moč in značaj tam, kjer je to potrebno, to je v organiziranem boju proti kapitalizmu, ne pa, da posameznik nad posameznikom, na barbarski način kaže svojo moč. Vsak kulturni človek predstavlja močnega ali šibkega človeka, toda kot človeka z enakimi naravnimi pravicami. Mi obsojamo, ako se močnejši znaša nad šibkejšim.

Pozor, sodrugi in sodružice! — Za izlet »Svobode« v Celju se je prijavilo že preko 100 udeležencev. Zbrati pa jih moramo preko 300. Zato, sodrugi in sodružice, ne pozabite nikdar in nikjer agitirati za izlet, da to število čimprej dosežemo. Mnogi so mnenja, da se vrši izlet samo za člane; zato jim razjasnite, da je to ljudski tabor, ki je organiziran za vse delovno ljudstvo. Podrobne informacije dobe interesenti pri izletniškemu odboru.

»Svoboda« bo priredila v nedeljo, dne 19. maja izlet na Šutno. Odhod točno ob 14. uri iz Kranja.

Guštanj

Po končanem mezdnem gibanju v jeklarni

(Nadaljevanje.)

Dne 7. februarja t. l. je bila ponovna mezdna razprava, katero je sklicala Delavska zbornica. Na predlog ravnateljstva tovarne se je vršila razprava na sedežu podjetja, ker je bilo prvotno določeno, da bo pri sreskem načelstvu v Prevaljah. Ob pol 9. uri so se sestali k pregovorom novoizvoljeni zaupniki, zastopnik SMRJ, tajnik s. Leskošek, zastopnik Delavske zbornice s. Kopač, za podjetje je bil navzoč g. ravnatelj. Takoj v početku je izjavilo podjetje, da delavskim zahtevam ne more ugoditi. Ko so zaupniki izjavili, da nimajo pooblastila voditi pogajanj drugače kot na podlagi stavljenih predlogov in so dokazali, da predstavljajo zahteve v resnici minimum tega, kar more delavstvo od podjetja pričakovati, je ravnateljstvo prečitalo sklep družbe. Družba je izjavila, da je pripravljena plačati za vsak manjkajoči šiht (izpod 20 šihtov mesečno) oženjenim z otroci po Din 8.—, oženjenim brez otrok Din 6.—, samcem pa nič, ker da se ti itak lažje preživijo. Zaupniki seveda s tem niso bili zadovoljni in razgovor je tekel dalje, dokler se jim končno ni posrečilo dokazati ravnateljstvu, da je od njih predlagani mezdni sistem, ki izenačuje plače delavstva, boljši od dotlej veljavnega individuelnega določanja mezd. Podjetje je končno pristalo, da se urede mezde po kategorijah, kakor jih je predlagalo delavstvo, vendar pa so obstojale razlike med zahtevami delavstva in pa podjetja, kakor nam pokaže ta-le tabela:

	Predlogi delavstva	Ponudba podjetja
1. kategorija na uro .	Din 7.70	Din 7.—
2. » » » .	» 7.20	» 6.20
3. » » » .	» 6.70	» 5.50
4. » » » .	» 6.30	» 5.30
5. » » » .	» 6.10	» 5.—
6. » » » .	» 5.80	» 4.90
7. » » » .	» 5.30	» 4.50
8. » » » .	» 5.—	» 4.—
9. » » » .	» 4.—	» 3.—

Ko so zastopniki delavstva videli, da hoče podjetje nekaterim delavcem plače na vsak način znižati, so stavili drugi predlog, da naj se vsaj nekaterim najslabše plačanim kategorijam domakne. Posrečilo se je zvišati urno plačo mlajših, ki so imeli dotlej Din 3.— in Din 3.50 na Din 4.— na uro, nekaterim oženjenim pa od Din 4.— na Din 4.50. — Nadalje se je sklenilo na podlagi § 219 o. z., da plačuje podjetje, ako se polno obratuje, obolelemu delavcu v prvem tednu bolezni polno plačo. V slučaju smrti očeta, matere, brata, sestre ali ako delavcu umre lasten otrok, pa dobi plačan izostanek, največ po dva šihta. — Istotako še dobi delavec plačan izostanek, ako je ne po lastni krivdi pozvan k oblastim, na sodišče itd. ter ne dobi za to odškodnine. V slučaju poziva na orožno vajo dobi delavec plačo za 4 tedne.

Še enkrat so potem poizkušali zaupniki izboljšati urne mezde, pa zaman. Ostala sta torej samo dva predloga: sprejeti to kar nudi podjetje, čeprav manj kot pa so zahtevali zaupniki, ali pa ostati pri stari pogodbi, s to razliko, da bi se povišale urne plače samo nekaterih delavcev.

S temi dvemi predlogi so odšli zaupniki na delavski shod, ki se je vršil ob 5. uri v prostorih pri Miloniku.

(Dalje prihodnjič.)

Iz novega nemškega delovnega prava. Tretje cesarstvo sanja o novi dobi. — Tako smemo sklepati, če čitamo naslednje določbe iz delovnega prava: »Razkrajanje delovne ljudske volje, odklanjanje ponudenega dela, samopoškodba, zavajanje k izselitvi, motnja obratovanja, ogrožanje delovne sile, obsojanje delavcev, izrivanje z delovnega mesta, potrata obratnih pomočkov, izpor in odklanjanje nujnih del.« — Tako delovno pravo je suženjsko in je krivično, ker delavcem ne daje nobene pravice, pač pa gospodarskemu sistemu vse. —

VABILO NA OBČNI ZBOR

Zadružnega doma r. z. z o. z., ki se bo vršil v **torek, dne 28. maja t. l. ob 18. uri v Sodni ulici št. 9-I.** s sledečim dnevnim redom:

1. Prečitanje zapisnika.
2. Poročila funkcijonarjev.
3. Bilanca 1934 in absolutorij.
4. Volitve.
5. Razno.

Načelstvo.

Delamo

da Vas dobro in pošteno oblečemo

Naše cene so:

	Din
Obleke za delavnik	120-160
Volnene obleke . .	170-390
Fantovske obleke .	110-290
Hlače	75-160
Otroške obleke . .	60-130
Športske kape . .	10- 18
Nepremočljivi hubertusi	320, 260, 160

TIVAR-OBLEKE

Za konzorcij izdaja in urejuje Viktor Eržen v Mariboru. — Tiska: Ljudska tiskarna, d. d. v Mariboru, predstavitelj Josip Ošlak v Mariboru.